

§ 371

Selvitys erityislasten kuljetusten järjestämisestä kahdesta osoitteesta – arvio vaikutuksista

HEL 2017-012299 T 08 02 04

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti merkitä tiedoksi esittelijän selvityksen erityislasten kuljetusten järjestämisestä kahdesta osoitteesta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Anu Kangaste, johtava lakimies, puhelin: 310 87180
anu.kangaste(a)hel.fi
Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto on 28.9.2016 (§ 248) päättänyt kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti katsoa kahdessa eri osoitteessa asuvien erityisoppilaiden koulukuljetuksia koskevan valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Samalla kaupunginvaltuusto päätti edellyttää, että erityislasten koulukuljetuksia seuraavan kerran kilpailutettaessa kilpailutuksesta vastaavalle lautakunnalle tai jaostolle valmistellaan esitys ja kustannusarvio myös mallista, joka mahdollistaisi erityislasten kuljetukset kahdesta osoitteesta.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala on kilpailuttanut erityiskuljetukset talven 2018 aikana. Kilpailutuksen yhteydessä selvitettiin, mitä käytännön vaikutuksia sillä olisi, jos erityislapsia kuljetettaisiin kahteen eri osoitteeseen ja samalla arvioitiin, minkä verran se lisäisi kustannuksia. Kilpailutuksessa pyydettiin hinnankorotus prosentteina toiseen osoitteeseen kuljettamisesta. Tämä oli suurimmalla osalla liikennöitsijöiden kuljetuksista 100 prosenttia. Selvityksestä ilmeni myös, että liikennöitsijät

eivät uskoneet kuljetusten säännönmukaisuuden alentavan kuljetuksen hintaa.

Taksikuljetus voidaan tällä hetkellä Helsingissä myöntää psykologin, kuraattorin tai lääkärinlausunnon perusteella niille oppilaille, jotka eivät selviydy koulumatkastaan julkisilla liikennevälineillä. Henkilökohtainen koulukuljetus voidaan myöntää vain lääkärinlausunnon perusteella. Kuljetus myönnetään oppilaan virallisen asuinpaikan ja koulun välisiin matkoihin.

Koulukuljetusta mahdollisesti tarvitsevien kahdessa osoitteessa asuvien oppilaiden perheiden asumisjärjestelyt voivat olla hyvin erilaisia. Asumisjärjestelyt kuukaudesta toiseen voivat vaihdella ja toinen vanhempi voi asua Helsingin ulkopuolella.

Lukuvuonna 2017–2018 erityiskuljetuksissa on ollut 1 154 oppilasta. Näistä 240 oppilaalla huoltajat asuvat eri osoitteissa ja näistä 35 oppilaalla toinen huoltaja asuu muussa kunnassa kuin Helsingissä. Jos huomioidaan vain Helsingissä asuvat huoltajat, koskisi kahden osoitteen malli tällöin enimmillään 205 oppilasta. Tämä on 17,7 % kaikista erityiskuljetuksessa olevista oppilaista. Tarkempaa tietoa näiden oppilaiden asumisjärjestelyistä ei kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla ole.

Luvut vaihtelevat edellä todetusta vuosittain jonkin verran. Lukuvuonna 2018 – 2019 vastaavasti 255 oppilaan huoltajat asuivat eri osoitteissa ja näistä 57 oppilaalla toinen huoltaja asui muussa kunnassa kuin Helsingissä. Jos tällöin huomioidaan vain Helsingissä asuvat huoltajat, koskisi kahden osoitteen malli enimmillään 198 oppilasta.

Helsingin kaupungin erityiskuljetuksia hoitaa tällä hetkellä kuusi eri kuljetusyrittystä. Kuljetusyrittökset vastaavat kuljetusten reitittämisestä. Saman koulun oppilaita voi kuljettaa useampi yrittäjä. Koulukuljetusten reititysten suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden kuljetustarpeet sekä koulujen lukujärjestykset ja niissä tapahtuvat muutokset. Lisäksi reititykset on toteutettava ottamalla huomioon turvallisuusnäkökohdat ja laissa säädetyt enimmäisajat kuljetusten kestolle. Tällä hetkellä kaupungin järjestämät kuljetukset toteutetaan alle laissa säädettyjen enimmäisaikojen niin, että koulumatkojen kesto odotuksineen on enintään kaksi tuntia päivässä.

Oppilaiden kuljettaminen myös toisesta osoitteesta lisää kuljetuksissa huomioon otettavien muuttujien määrää ja tämä voi venyttää kuljetusaikaa, heikentää kuljetusten laatua ja mahdollisuutta esim. vakiokuljettajiin. Kuljetusyrittysten mukaan kuljetusten hallinnointi tulisi tuolloin aiheuttamaan lisätyötä. Aikataulujen ja oppilaan osoitteiden pitäisi olla kaikilla toimijoilla hyvissä ajoin tiedossa myös muutostilanteissa.

Erityiskuljetukset toteutetaan tällä hetkellä pääsääntöisesti ryhmäkuljetuksina, joissa muutokset yhdenkin oppilaan kuljetuksessa näkyvät heti muiden oppilaiden kuljetuksissa. Kahdessa osoitteessa asuva oppilas hyötyisi järjestelystä päästessään ilman lisäkuljetuksia suoraan kouluun ja koulusta kotiin. Muiden samassa kuljetuksessa olevien oppilaiden matka-aikaa tämä joko pidentäisi tai lyhentäisi tilanteesta riippuen.

Kuljetusyrytysten mukaan kustannuksien lisääntyminen riippuu paljon siitä, miten oppilaan kaksi osoitetta sijaitsevat toisiinsa nähden. Osoitteiden sijaitessa lähellä toisiaan kustannusten ei arvioida juuri nousevan. Osoitteiden sijaitessa aivan eri suunnissa, nähtiin merkittävää kustannusten nousua. Hankaluutta aiheuttaa se, että osoitteiden sijaintia ei pystytä ennakoimaan. Tarkkojen kustannusvaikutusten arviointi on hankalaa, mutta ottaen huomioon kahdessa osoitteessa asuvien erityiskuljetuksessa olevien oppilaiden osuuden kaikista erityiskuljetuksessa olevista oppilaista (17,7 %), kustannukset nousisivat todennäköisesti noin 17,7 %.

Tällä sopimuskaudella yhteiskuljetuksen keskimääräinen hinta oppilasta kohden on n. 22,50 euroa päivässä. Henkilökohtaisen kuljetuksen hinta puolestaan on n. 75 euroa päivässä oppilasta kohden. Lisäkustannukset olisivat arviolta n. 1,7 miljoonaa euroa. Tämä kustannus on saatu, kun yhteiskuljetuksen keskimääräinen hinta oppilasta kohden eli 22,50 euroa päivässä on kerrottu 190 koulupäivällä ja viime lukuvuonna 198 kahdessa eri osoitteessa asuvalla helsinkiläisellä oppilaalla sekä arvioidulla 100 prosentin hinnan korotuksella.

Kuten edellä on todettu kahden osoitteen malli koskisi noin 200 Helsingissä asuvaa oppilasta lukuvuosittain. Kustannukset nousisivat siis todennäköisesti ainakin 17,7 prosenttia, joka on arviolta noin 1,7 miljoonaa euroa. Lisäksi henkilökohtaisten kuljetusten määrä todennäköisesti nousisi nykyisestä johtuen osoitteiden sijainneista ja niihin tehtävistä reitityksistä sekä perusopetuslaissa säädetyistä koulumatkojen enimmäiskestosta. Tämä lisäisi kustannusten määrää edelleen, koska henkilökohtainen kuljetus maksaa päivässä yli 50 euroa enemmän kuin yhteistaksikuljetus. Yhdenvertaisuuden edistämisen näkökulmasta voitaisiin kuljetuksia joutua laajentamaan myös muihin kuin Helsingissä sijaitseviin osoitteisiin, joka entisestään lisäisi edellä todettuja kustannuksia.

Perusopetuslaissa kunnan opetuksen järjestämisvelvollisuus on sidottu asumiseen (4 §). Opetus on järjestettävä siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Oppilaan lähikoulu osoitetaan asuinosoitteen perusteella (6 §), jonka mukaan määräytyy myös oikeus 32 §:n mukaiseen koulumat-

kaetuuteen. 1.12.2019 uudistunut laki lapsen huollosta ja tapaamisoi-
keudesta lähtee edelleen siitä, että lapsi asuu virallisesti yhdessä osoit-
teessa, vaikka vanhemmat voivat sopia tai tuomioistuin voi päättää, et-
tä lapsen tulee asua vuorotellen kummankin vanhemman tai vanhem-
piensa ja oheishuoltajan tai toisen vanhempansa ja oheishuoltajan luona.
Kysymys on vuoroasumisesta, jos lapsi asuu yhtä paljon tai lähes
yhtä paljon kummankin luona. Lähes yhtä paljon tarkoittaa vähintään
40 % kalenterivuodesta lomakaudet ja juhlapyhät mukaan lukien.

KHO:n antaman ratkaisun perusteella kaupungilla ei ole velvollisuutta
järjestää oppilaiden kuljetuksia sen vanhemman luota, jossa lapsi ei
asuu virallisesti. Myös hallinto-oikeudet ovat johdonmukaisesti päättä-
neet, että kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää koulukuljetuksia sen
huoltajan luota, joka asuu muualla kuin missä oppilaan väestörekiste-
riin merkitty vakituinen asuinpaikka on.

Oppilaan kahden osoitteen kuljetusten ohella tulisi arvioida myös sitä,
tulisiko HSL matkalippu myöntää oppilaille myös toisen huoltajan/van-
hemman luota koulumatkan pituuden perusteella. Edelleen, jos lapsen
toinen huoltaja/vanhempi asuu toisessa kunnassa, pitäisikö kuljetus jär-
jestää myös toisesta kunnasta ja kuinka pitkän matkan päästä ottaen
huomioon oppilaiden yhdenvertaisen kohtelun yhdenvertaisuuslain nä-
kökulmasta ja perusopetuslain vaatimukset kuljetusten enimmäiskes-
tosta. Miten esim. yhdenvertainen kohtelu niiden oppilaiden kohdalla
toteutuisi, joilla on vain yksi vanhempi, mutta tosiasiallisesti lapsi joutuu
viettämään aikaa vuoroasumisenomaisesti esim. isovanhempien luona
johtuen vanhemman työssäkäynnistä.

Helsingin kaupungin tiedossa ei ole, että muissa kunnissa järjestettäi-
siin kuljetus kahteen osoitteeseen vuoroasumistilanteessa. Kasvatuk-
sen ja koulutuksen toimiala seuraa meneillään olevia lainsäädännön
mahdollisia muutoksia ja valtakunnallisia linjauksia liittyen lasten vuo-
roasumiseen.

Kuljetusten laajentaminen on mahdollista järjestää, jos siihen annetaan
lisärahoitusta. Ottaen kuitenkin huomioon kuljetusten käytännön järjes-
tämiseen liittyvät haasteet ja kustannusten lisääntyminen, esittelijä kat-
soo edellä todetun perusteella, että koulukuljetusten laajentaminen op-
pilaan toiseen osoitteeseen ei ole tällä hetkellä tarkoituksenmukaista.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Anu Kangaste, johtava lakimies, puhelin: 310 87180
anu.kangaste(a)hel.fi
Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214

vesa.nevalainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 21.11.2017 § 115

HEL 2017-012299 T 08 02 04

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

21.11.2017 Palautettiin

Palautusehdotus:

Mirita Saxberg: Helsingin kaupunki selvittää uudelleen koulukyydityksen järjestämisen kahdesta asuinpaikaksi vakiintuneesta osoitteesta siinä tarkoituksessa, että kyyti järjestetään, mikäli lapsi asuu molempien vanhempiensa luona ennalta tiedossa olevan säännön mukaisesti.

Kannattaja: Abdirahim Mohamed

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Helsingin kaupunki selvittää uudelleen koulukyydityksen järjestämisen kahdesta asuinpaikaksi vakiintuneesta osoitteesta siinä tarkoituksessa, että kyyti järjestetään, mikäli lapsi asuu molempien vanhempiensa luona ennalta tiedossa olevan säännön mukaisesti.

Jaa-äännet: 3

Tiina Larsson, Dani Niskanen, Pia Pakarinen

Ei-äännet: 10

Fatim Diarra, Martina Harms-Aalto, Ville Jalovaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Abdirahim Mohamed, Mirita Saxberg, Heikki Valmu

Suoritettussa äänestyksessä palautusehdotus voitti äänin 10–3.

Esittelijä

perusopetusjohtaja

03.12.2019

Asia/7

Outi Salo

Lisätiedot

Kati Laaksonen, lakimies, puhelin: 310 86628
kati.laaksonen(a)hel.fi